

Det er ikke bare statistikken som viser at Bergen ikke er landets mest dynamiske by. De fleste som jevnlig besøker Bergen vil merke seg at selvbildet er noe plaget. Det burde det ikke være.

# Se til Stavanger!

27.09-2010



**SIDDISSPORET:** Bergens posisjon som landets nest største by er ikke gitt en gang for alle. Hvis byen skal vokse videre, har Bergen mye å lære av Stavanger, skriver førsteamanuensis ved Arkitekturhøgskolen i Oslo, Erling Dokk Holm.

ARKIVFOTO: ODD MEHUS

## BERGEN

Erling Dokk Holm,  
førsteamanuensis  
Arkitekturhøgskolen i Oslo



**NÅR MAN** er i Bergen, møter man i større grad enn i for eksempel Stavanger en helt spesifikk type tenkning, og det er ideen om at Bergen står i et opposisjonsforhold eller i en konkurransesituasjon med Oslo.

Det er påtagelig hvor mange diskusjoner som kretser rundt Oslo som et problem for bergenserne, noe ikke bare leserbrevene i BT og BA i perioder formidler, men som blant annet Frank Aarebrot har illustrert i debatten om kraftmastene i Hardanger.

**DENNE FØLELSEN** av å være forsmådd, av å være ignorert og underlegen, synes å være et definierende trekk ved mye av selvforståelsen til mange av dem som ikke bor i Oslo. Hele den norske debatten om sentrum versus periferi har disse premisene som grunnlag, og i store deler av norsk historie har de også vært berettiget.

Spørsmålet er om ikke disse premisene i dag er noe utdatert, og spesielt om Bergen ikke har vokst ut av en slik rolle for svært mange år siden? Når man er i Stavanger, er kontrasten stor, der møter jeg aldri samme type retorikk, denne litt aggressive holdningen til hovedstaden eksisterer rett og slett ikke.

Snarere tvert imot. Selv om det

ikke er mulig å dokumentere denne observasjonens gyldighet med annet enn regionavisenes måte å dekke nyheter på, så vitner også helt dagligdagse opplevelser om et annet og mye friere selvbilde.

**I STAVANGER** er oljeøkonomien ikke bare rådende på bakken, den har også gitt forrang til en mentalitet som ikke tenker på seg selv som en opposisjon til andre, men som hviler i troen på at man kan skape sin egen vei. Siddisene ser ut til å definere seg selv gjennom hva de gjør, ikke gjennom hva andre gjør eller andre har.

Denne posisjonen gjør at man som besøkende og sikkert som innflytter også, får en sterk fornemmelse av å være velkommen. Når man ser på rangeringen av Stavangerregionens konkurransekraft, blir disse kvalitene også gitt sitt uttrykk i tall. Stavangers politikere har siden 1970-tallet arbeidet med å skape en kommersiell, sosial og kulturell dynamikk. Intelligent arealpolitikk, aktivistisk næringspolitikk, og utadvendt kulturpolitikk er vevet sammen i et system som få andre matcher.

**SER MAN** på hvordan Sandnes og Stavanger veves sammen, så er man også innforstått med at dette er landets mest dynamiske region. Arne Rettedals versjon av høyrepolitikk – med større tillit til offentlig initiativ enn den klassiske høyremodellen – lever fort-

satt godt, og utvikles stadig.

Dessuten har siddisene fått mye gratis, de har hatt få store dominerende familier som har lagt et konservativt lokk over debatter og politisk liv. I stedet har de fostret en form for euforisk entreprenørskapsånd som det er vanskelig å ikke beundre.

**NYE TALL** fra IRIS viser at av de fem største byene i Norge har Bergen den laveste andelen nyskapende bedrifter og minst internasjonalt samarbeid.

Like fullt er Bergen fortsatt i mange henseende bedre utrustet enn Stavanger. Handelshøgskolen og Universitetet har en høyere kvalitet enn konkurrentene litt lenger syd. Tilfanget av kapital er i alle fall teoretisk sett noe større, befolkningen er større, Bergens kunst- og kulturliv er mer omfattende, og ikke minst er Bergen mye mer til by. Den er reelt urban.

Men det er ikke sikkert det er slik om 20 år, tvert imot er det mye som tyder på at Stavanger vil bli den dominerende byen i fremtiden. At oljen tar slutt en dag, vil neppe være en ulempe, snarere tvert imot. Den enorme kompetansen som er bygget opp kan konverteres til andre typer næring, og kommunen har også arbeidet aktivt med å lage strategier for hvordan denne transformasjonen kan arte seg.

**DET SOM** er merkelig – sett fra en hyppig besøkedes perspektiv

– er at ikke Bergen i større grad klarer å bygge en bedre regional base rundt seg.

De siste årene har det imidlertid skjedd mye positivt, og byens politikere har vist evne til å gjennomføre komplekse prosjekter som også vekker motstand, som for eksempel Bybanen. Den er et bra virkemiddel, og ved å utvide dens nedslagsområde vil man kunne oppnå svært mye.

Hvis man derimot begynner å krangle og diskutere Bybanens relevans, slik man har gjort før, risikerer man intet annet enn stagnasjon.

**FAKUM ER** at det kommer til å bo om lag 6 millioner mennesker i dette landet i 2030, mot 4,8 millioner i dag. Kanskje 800.000 av dem som kommer til, vil bosette seg rundt Oslofjorden. Når mye av den reelle verdiskapningen foregår på Vestlandet, burde det kanskje ikke være slik, men det krever proaktive regioner og kommuner å få til befolkningsvekst.

De som mobiliserer for en urbanisert vekst vil vinne befolkningens gunst, og Stavangerregionen ligger per dags dato et lite hestehode foran Bergen. Kanskje skyldes det at de rett og slett ikke er så opptatt av Oslo, men mest av seg selv.

Hvis Bergen skal sikre sin posisjon som landets nest største by, burde man adoptere mange av de strategiene og mentale kartene siddisene har gjort til sine.

Da blir man fri.